

Een museum boven de stad

Tibau De Paepe

Het cliché over Brugge is dat de stad een museum is. Meestal is dat liefdevol bedoeld, soms ook licht verwijtend. Kunst lijkt hier haar vaste plaats al gevonden te hebben. Wie vandaag het museumkwartier binnenstapt, merkt echter dat daar iets verschuift. Verscholen achter het Groeningemuseum staat nu BRUSK, het nieuwe tentoonstellingsgebouw van Musea Brugge, ontworpen door Robbrecht en Daem architecten en Olivier Saelens architecten. Waar de bestaande musea vooral werken bewaren die al verankerd zijn in de stad, maakt BRUSK ruimte voor iets minder definitiefs: tijdelijke tentoonstellingen, hedendaagse kunst, werk dat nog niet volledig in het museale decor van de stad is vastgelegd.

Op het gelijkvloers probeert het gebouw meteen iets anders te zijn dan een klassiek museum. De ruimte is open en zeer transparant, bijna een doorgang eerder dan een entree. Dat het gelijkvloers als doorgang bedoeld is, maakt het conceptueel sterk. Het museum wordt onderdeel van een dagelijkse route, niet als eindpunt maar als passage. In een ideale situatie zou BRUSK zo bijna onbewust in het mentale kaartje van Brugge sluipen, een plek waar je doorheen gaat zonder dat het altijd een bewuste keuze is. Niettemin is ruimtegebruik in de praktijk eigenzinnig, dus valt het af te wachten in hoeverre die passage ook echt vanzelfsprekend gebruikt zal worden. Maar zelfs als die doorsteek eerder mentaal dan massaal belopen blijkt, doet ze al iets wezenlijks. Ze haalt de plechtigheid uit het museumbezoek.

Bovendien maakt die ambitieuze publieke plint eigenlijk des te sterker wat zich boven

afspeelt, want daar slaat het gebouw om van porositeit naar concentratie, van een gelijkvloers verbonden met de stad naar tentoonstellingszalen die er als het ware boven worden verheven. De tentoonstellingszalen zijn met hun 13,5 meter dan ook indrukwekkend hoog en krijgen hun licht voornamelijk via grote glasvlakken aan de noordzijde van het dak, een principe dat bewust verwijst naar het noorderlicht van klassieke ateliers. Het principe is op zich niet nieuw. Musea gebruiken al langer diffuus noorderlicht om kunst zacht en gelijkmatig te verlichten. Wat BRUSK doet, is datzelfde principe uitrekken. Wat elders een middel is om intimiteit te creëren, wordt hier ingezet op de schaal van een hal. Daardoor verandert ook de ervaring van de ruimte. Je bevindt je in twee grote, open ruimtes die klaarstaan voor monumentale installaties en hedendaagse tentoonstellingen. Het duurt niet lang of je merkt hoe je lichaam vertraagt en je hoofd bijna vanzelf naar achteren kantelt. En dat is best aangenaam, want soms verwacht men van architectuur een beetje kinderlijke verwondering.

Het interessantste aan BRUSK is dat het in Brugge niet gewoon extra museumruimte toevoegt, maar een nieuw architectonisch model introduceert. Met zijn open publieke plint, de monumentale zalen erboven en de wisselwerking tussen beide herschrijft het niet alleen hoe hier kunst getoond kan worden, maar ook hoe een museum zich tot de stad verhoudt. Juist omdat dat model hier nog zo ongewoon is, maakt het ook benieuwd naar hoe het zich in de praktijk zal gedragen.